

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ตามแนวคิดภาวะผู้นำผู้ประกอบการ*

THE NEED ASSESSMENT OF DEVELOPING SCHOOL DIRECTORS UNDER THE
BANGKOK PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE BASED ON THE
CONCEPT OF ENTREPRENEURIAL LEADERSHIP

¹ปฏิภาณ เทพพิทักษ์ Patiparn Thepphituk ²พงษ์ลิขิต เพชรผล Ponglikit Petpon

^{1,2}จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย Chulalongkorn University, Thailand

Corresponding Author E-mail: patiparn.oak@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ตามแนวคิดภาวะผู้นำผู้ประกอบการ ประชากร คือ ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยมีผู้ให้ข้อมูล 59 คน ประกอบด้วยผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 25 คน รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 6 คน และรองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 28 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified}) ผลการวิจัยพบว่า 1) ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ตามแนวคิดภาวะผู้นำผู้ประกอบการโดยภาพรวมอยู่ในระดับ 0.302 (PNI_{Modified} = 0.302) องค์ประกอบที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ความสามารถทางนวัตกรรม (PNI_{Modified} = 0.327) รองลงมา คือ ความกล้าเสี่ยง (PNI_{Modified} = 0.319) และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (PNI_{Modified} = 0.305) ตามลำดับ 2) วิธีการพัฒนาผู้บริหารที่ได้จากแบบสอบถามในด้านที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด ได้แก่ การพัฒนาระหว่างการปฏิบัติงานด้วยวิธีระบบที่เลี้ยง และการพัฒนานอกเวลาการปฏิบัติงานด้วยวิธีการอบรม

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำผู้ประกอบการ, ความต้องการจำเป็น, การพัฒนาผู้บริหาร

Abstract

This descriptive research aimed to study the need assessment of developing school directors under the Bangkok primary educational service area office based on the concept of entrepreneurial leadership. The population was school directors under the Bangkok primary educational service area office consisting of 25 school directors, 6 acting school directors and 28 Deputy Directors, 59 in total. The research tool was a 5 level rating scales questionnaire. Data were analyzed using Mean, Standard deviation and Modified Priority Needs Index

*Received: July 18, 2023, Revised: August 13, 2023, Accepted: August 13, 2023.

($PNI_{Modified}$). The research result revealed that 1) the priority needs index overall was 0.302 ($PNI_{Modified} = 0.302$). When data were analyzed per item of entrepreneurial leadership, the highest priority needs index was Innovativeness ($PNI_{Modified} = 0.327$), Risk taking ($PNI_{Modified} = 0.319$), and Creative thinking ($PNI_{Modified} = 0.305$). 2) School director development methods from questionnaires of the highest priority needs index aspects consisting of on the job training with mentoring method and off the job training with training methods.

Keywords: Entrepreneurial Leadership, Needs Assessment, School Director Development

บทนำ

การศึกษาไทยในปัจจุบัน จากการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันในด้านเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม ทำให้คนในสังคมต้องการเพิ่มความรู้ความสามารถให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงจึงหันมาสนใจศึกษาต่อในหลักสูตรที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ ดังนั้น เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของคนในสังคม สถาบันการศึกษาจึงมุ่งพัฒนาหลักสูตรใหม่ๆ อาทิหลักสูตรที่บูรณาการระหว่างสองศาสตร์ขึ้นไป เช่น ระดับ อาชีวศึกษาหลักสูตรเดียวจะมีหลายสาขาวิชาเรียนช่างยนต์จะผนวกการตลาดและการบัญชีเข้าไปด้วย เป็นต้น และมีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยตลอดเวลา แม้ว่าสภาพการแข่งขันทางการศึกษาจะเป็นแรงผลักดันให้สถาบันการศึกษาต่างๆ เร่งพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น แต่เนื่องจากทรัพยากรตั้งต้นของแต่ละสถาบันการศึกษามีความแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นความรู้ ความสามารถ ปริมาณของบุคลากรการศึกษา งบประมาณ เงินทุน เทคโนโลยี สถานที่ และความมีชื่อเสียง ล้วนส่งผลให้โอกาสพัฒนาคุณภาพการศึกษาย่อมแตกต่างกันด้วย โดยเฉพาะสถาบันการศึกษาขนาดเล็ก หรือสถาบันการศึกษาที่ยังไม่มีความพร้อม มีทรัพยากรตั้งต้นไม่มาก ย่อมมีศักยภาพไม่เพียงพอในการพัฒนาคุณภาพมากนัก (ประหยัด พิมพา, 2561)

ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้นำในยุคโลกาภิวัตน์ กล่าวคือ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีความสำคัญในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษา ให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องมีบทบาทในการจัดการและพฤติกรรมขององค์กร ตลอดจนต้องมีความรู้ความเข้าใจในทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำเป็นอย่างดีต้องรู้ถึงเทคนิคในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำองค์กรไปสู่จุดหมายปลายทางอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ผู้นำที่ดีต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล นำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ (ตฤณเศรษฐ์ รัตนรังษะรักษ์, 2561)

ภาวะผู้นำประกอบการ คือ ความสามารถในการสร้างสรรค์และสร้างวิสัยทัศน์จากสิ่งที่ไม่มียะไร มันจะทำให้ผู้นำสถานศึกษาต้องรวบรวมวิถีที่กว้างขึ้นของทักษะภาวะผู้นำโดยเฉพาะภาวะผู้นำเชิงผู้ประกอบการเพื่อจัดการสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายและไปถึงวิสัยทัศน์ที่วางไว้ตามยุคสมัย (Bradley S. Smith, 2016)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ และมีอำนาจหน้าที่จัดทำนโยบาย แผนพัฒนาและมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาวิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณ ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษา รวมถึงการกำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษา

ชั้นพื้นฐานและในเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งประกอบด้วยโรงเรียนทั้งหมด 37 โรงเรียน ได้รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร, 2564) ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (National Test : NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2563 มีผลการประเมินเฉลี่ยระดับเขตพื้นที่รวมร้อยละ 51.82 ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศรวมร้อยละ 43.97 แต่เมื่อแยกผลการประเมินเป็นรายโรงเรียน พบว่า มีจำนวน 11 โรงเรียน จาก 37 โรงเรียน ที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ หรือคิดเป็นร้อยละ 29.73 และผลการประเมินความสามารถด้านการอ่าน (Reading Test : RT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2563 พบว่า มีค่าเฉลี่ยระดับประเทศรวมร้อยละ 73.02 ซึ่งมีถึง 16 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 43.24 จากโรงเรียนทั้งหมดที่ได้ค่าเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ

จากแนวคิดภาวะผู้นำผู้ประกอบการ สภาพการศึกษา และผู้บริหารในปัจจุบัน จึงเป็นเหตุผลที่ผู้วิจัยเลือกศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ตามแนวคิดภาวะผู้นำผู้ประกอบการ เนื่องจากมีความเห็นว่าภาวะผู้นำผู้ประกอบการจะมีส่วนสำคัญให้ผู้บริหารโรงเรียนนำไปขับเคลื่อนระบบการศึกษาให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ และทำให้โรงเรียนมีคุณภาพพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ตามแนวคิดภาวะผู้นำผู้ประกอบการ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ตามแนวคิดภาวะผู้นำผู้ประกอบการ เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและผู้ให้ข้อมูลการวิจัย ประชากรในการวิจัยคือ ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร และมีผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2565 ประกอบด้วยผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 25 คน รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 6 คน และรองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 28 คน รวมจำนวนผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 59 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ตามแนวคิดภาวะผู้นำผู้ประกอบการ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบ (Check list) ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ตามแนวคิดภาวะผู้นำผู้ประกอบการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเป็นคำถามปลายเปิด

3. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำผู้ประกอบการ เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย

3.2 ศึกษาค้นคว้าการสร้างแบบสอบถาม และร่างแบบสอบถาม โดยการกำหนดนิยามของตัวแปรและออกแบบข้อคำถามทั้ง 3 ตอน ให้ครอบคลุมกับกรอบแนวคิด

3.3 นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไข

3.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วมาตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้วยการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ภาษาที่ใช้ ความครอบคลุมในเนื้อหา ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และความเหมาะสมของจำนวนข้อคำถาม โดยเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน จากนั้นนำมาคำนวณค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา/วัตถุประสงค์ (Item Objective Congruence: IOC)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และการหาค่าร้อยละ (Percentage)

4.2 วิเคราะห์สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ตามแนวคิดภาวะผู้นำผู้ประกอบการ ด้วยสถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.3 วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ตามแนวคิดภาวะผู้นำผู้ประกอบการ ด้วยดัชนีลำดับความต้องการจำเป็น (PNI Modified)

สรุปผลการวิจัย

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ตามแนวคิดภาวะผู้นำผู้ประกอบการ โดยภาพรวม สรุปดังในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ตามแนวคิดภาวะผู้นำผู้ประกอบการ โดยภาพรวม

องค์ประกอบภาวะผู้นำ ผู้ประกอบการ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{Modified}	อันดับ
	(M)	(S.D.)	ระดับ	(M)	(S.D.)	ระดับ		
1. การมีวิสัยทัศน์	3.75	0.83	มาก	4.77	0.42	มากที่สุด	0.27	5
2. ความกล้าเสี่ยง	3.61	0.77	มาก	4.76	0.46	มากที่สุด	0.32	2
3. ความสามารถทางนวัตกรรม	3.61	0.69	มาก	4.79	0.45	มากที่สุด	0.33	1
4. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	3.69	0.82	มาก	4.82	0.40	มากที่สุด	0.31	3
5. วิธีการเชิงรุก	3.72	0.81	มาก	4.78	0.46	มากที่สุด	0.29	4
Total Scores	3.68	0.78	มาก	4.78	0.44	มากที่สุด	0.30	

จากตารางที่ 1 พบผลการวิจัยดังนี้

สภาพปัจจุบันของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ตามแนวคิดภาวะผู้นำผู้ประกอบการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 3.68, S.D. = 0.78$) องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีวิสัยทัศน์ ($M = 3.75, S.D. = 0.83$) รองลงมา คือ วิธีการเชิงรุก ($M = 3.72, S.D. = 0.81$) ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ($M = 3.69, S.D. = 0.82$) ในลำดับที่ 4 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2 องค์ประกอบ คือ ความกล้าเสี่ยง ($M = 3.61, S.D. = 0.77$) และความสามารถทางนวัตกรรม ($M = 3.61, S.D. = 0.69$) ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ตามแนวคิดภาวะผู้นำผู้ประกอบการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.78, S.D. = 0.44$) องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ($M = 4.82, S.D. = 0.40$) รองลงมา คือ ความสามารถทางนวัตกรรม ($M = 4.79, S.D. = 0.45$) วิธีการเชิงรุก ($M = 4.78, S.D. = 0.46$) การมีวิสัยทัศน์ ($M = 4.77, S.D. = 0.42$) และความกล้าเสี่ยง ($M = 4.76, S.D. = 0.46$) ตามลำดับ

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ตามแนวคิดภาวะผู้นำผู้ประกอบการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($PNI_{Modified} = 0.30$) องค์ประกอบที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ความสามารถทางนวัตกรรม ($PNI_{Modified} = 0.33$) รองลงมา คือ ความกล้าเสี่ยง ($PNI_{Modified} = 0.32$) ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ($PNI_{Modified} = 0.31$) วิธีการเชิงรุก ($PNI_{Modified} = 0.29$) และการมีวิสัยทัศน์ ($PNI_{Modified} = 0.27$) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้พบผลการวิจัยที่สามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

ดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ตามแนวคิดภาวะผู้นำผู้ประกอบการ ที่ใช้เกณฑ์การประเมินความต้องการจำเป็นที่กำหนดว่า ค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$) เท่ากับ หรือ มากกว่า 0.30 ถือว่ามีความต้องการจำเป็นในการพัฒนา (สุวิมล ว่องวานิช, 2558) โดยภาพรวมมี 3 ด้าน ที่ควรให้ความสำคัญในการพัฒนาเป็นลำดับแรก ดังนี้

ดัชนีความต้องการจำเป็นลำดับที่ 1 คือ ความสามารถทางนวัตกรรม แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร มีความต้องการในการพัฒนาด้านดังกล่าวมากที่สุด ความสามารถทางนวัตกรรมถือเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นองค์ประกอบที่แสดงถึงความสามารถของผู้บริหารในการพัฒนาแนวคิดใหม่และนำไปสู่การสร้างนวัตกรรมภายในโรงเรียน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่เป้าหมายที่ท้าทายในอนาคต โดยสอดคล้องกับ Bagheri, Pihie and Krauss (2013) ได้นำเสนอสมรรถนะของผู้นำผู้ประกอบการด้านการสร้างนวัตกรรมไว้ว่า การตระหนักในสำคัญของนวัตกรรมจะมีแนวโน้มที่จะพัฒนาความคิดแบบใหม่ เป็นการมองเห็นอนาคตที่จะประสบความสำเร็จในบทบาทของผู้นำผู้ประกอบการ และ Ngigi, McCormick and Kamau (2018) กล่าวว่า การสร้างนวัตกรรมคือความสามารถและแนวโน้มในการคิดอย่างสร้างสรรค์พัฒนาแนวคิดใหม่และใช้ประโยชน์จากความคิดในการสร้างโอกาส การใช้ทรัพยากรและการแก้ปัญหาของผู้ประกอบการ

ดัชนีความต้องการจำเป็นลำดับที่ 2 คือ ความกล้าเสี่ยง ซึ่งทำให้ผู้บริหารยอมรับความไม่แน่นอนพร้อมปรับตัวและเผชิญหน้ากับความท้าทาย ปัญหา และอุปสรรคอย่างมั่นใจ อันเป็นการนำไปสู่การพัฒนาโรงเรียนรูปแบบใหม่ สอดคล้องกับ Ngigi, McCormick and Kamau (2018) ที่กล่าวว่า ความกล้าเสี่ยงเป็นการยอมรับความไม่แน่นอนที่จะเกิดขึ้นและการรับภาระความรับผิดชอบที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อหาโอกาสในการประสบความสำเร็จ นอกจากนี้ Bagheri, Pihie and Krauss (2013) ได้กล่าวไว้ว่า ความกล้าเสี่ยงเป็นความต้องการและลักษณะนิสัยที่ชอบความท้าทายเพื่อพัฒนาความสามารถของความเป็นผู้ประกอบการ

ดัชนีความต้องการจำเป็นลำดับที่ 3 คือ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารต้องคิดริเริ่มสร้างสรรค์เพื่อพัฒนานโยบายหรือแนวทางปฏิบัติให้โรงเรียนสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนในปัจจุบันได้ สอดคล้องกับ Zijlstra, P.H. (2014) ที่กล่าวไว้ว่า ความคิดสร้างสรรค์คือการผลิตความคิดใหม่และมีประโยชน์ในด้านต่างๆ ทำให้ตระหนักถึงโอกาสการเป็นผู้ประกอบการมากขึ้น อีกทั้ง Ngigi, McCormick and Kamau (2018) ยังสนับสนุนว่า ความคิดสร้างสรรค์จะทำให้ผู้นำผู้ประกอบการเกิดความคิดที่แตกต่างเกิดความท้าทายความเชื่อแบบเดิม นำไปสู่การมองปัญหาในรูปแบบใหม่

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้การวิจัยครั้งนี้เป็นองค์ประกอบภาวะผู้นำผู้ประกอบการ ที่ใช้ในการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ตามแนวคิดภาวะผู้นำผู้ประกอบการ เรียงลำดับตามค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ประกอบด้วย ความสามารถทางนวัตกรรม ความกล้าเสี่ยง ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ วิธีการเชิงรุก และการมีวิสัยทัศน์ ดังนี้

1. ความสามารถทางนวัตกรรม (Innovativeness) หมายถึง พฤติกรรมการคิดพัฒนาแนวคิดผลิตภัณฑ์ และการบริการใหม่ ใช้ประโยชน์จากความคิดในการสร้างโอกาส การใช้ทรัพยากรและการแก้ปัญหาของผู้ประกอบการ มีการกระตุ้นทางปัญญาให้ผู้อื่นคิดอย่างแตกต่าง มองการแก้ปัญหาเดิมในรูปแบบใหม่ ผ่านการสำรวจและเก็บข้อมูล การสร้างแนวคิดและออกแบบ และการนำแนวคิดไปทดสอบและปฏิบัติ

2. ความกล้าเสี่ยง (Risk taking) หมายถึง พฤติกรรมที่กล้าเสี่ยง ยอมรับความไม่แน่นอน การรักความท้าทาย มีการปรับตัวและความยืดหยุ่นจัดการกับความท้าทายได้อย่างมั่นใจในการเผชิญกับข้อจำกัด ความผิดหวัง หรือความทุกข์ เกิดการริเริ่มลงมือทำสิ่งใหม่ ตัดสินใจบนข้อมูลของความเป็นไปได้และนำบทเรียนในอดีตประกอบการตัดสินใจ

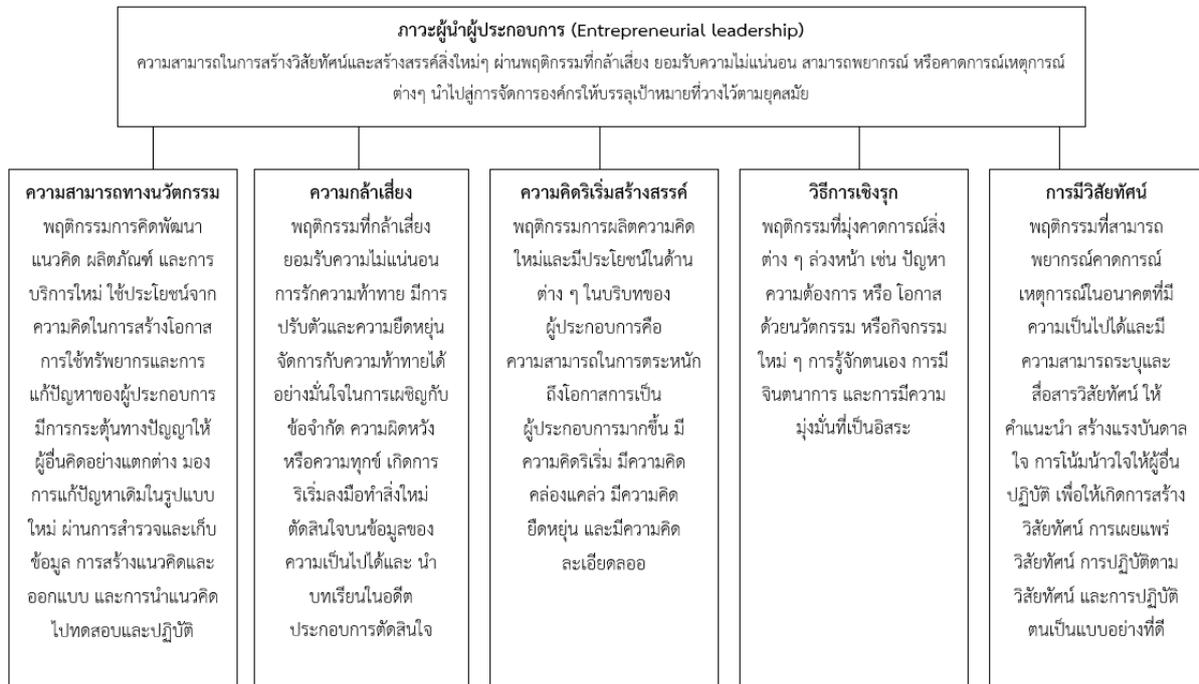
3. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Creative thinking) หมายถึง พฤติกรรมการผลิตความคิดใหม่และมีประโยชน์ในด้านต่างๆ ในบริบทของผู้ประกอบการคือความสามารถในการตระหนักถึงโอกาสการเป็นผู้ประกอบการมากขึ้น มีความคิดริเริ่ม มีความคิดคล่องแคล่ว มีความคิดยืดหยุ่น และมีความคิดละเอียดลออ

4. วิธีการเชิงรุก (Proactive Method) หมายถึง พฤติกรรมที่มุ่งคาดการณ์สิ่งต่างๆ ล่วงหน้า เช่น ปัญหา ความต้องการ หรือ โอกาส ด้วยนวัตกรรม หรือกิจกรรมใหม่ๆ การรู้จักตนเอง การมีจินตนาการ และการมีความมุ่งมั่นที่เป็นอิสระ

5. การมีวิสัยทัศน์ (Visionary) หมายถึง พฤติกรรมที่สามารถพยากรณ์คาดการณ์เหตุการณ์ในอนาคตที่มีความเป็นไปได้และมีความสามารถระบุและสื่อสารวิสัยทัศน์ ให้คำแนะนำ สร้างแรงบันดาลใจ การโน้มน้าวใจให้ผู้อื่นปฏิบัติ เพื่อให้เกิดการสร้างวิสัยทัศน์ การเผยแพร่วิสัยทัศน์ การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ และการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

และสรุปองค์ความรู้จากการศึกษาครั้งนี้เป็นองค์ประกอบภาวะผู้นำผู้ประกอบการ ที่ใช้ในการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ควรมุ่งเน้นพัฒนาผู้บริหารให้มีความสามารถทางนวัตกรรมเป็นลำดับแรก เนื่องจากผลการวิจัยระดับความต้องการจำเป็นพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ตามแนวคิดภาวะผู้นำผู้ประกอบการ ด้านความสามารถทางนวัตกรรมมากที่สุด

1.2 หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางการวางแผนนโยบายเพื่อส่งเสริมการพัฒนาภาวะผู้นำผู้ประกอบการของผู้บริหารโรงเรียน เนื่องจากผลการวิจัยได้ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ตามแนวคิดภาวะผู้นำผู้ประกอบการ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยถึงแนวทางการพัฒนาภาวะผู้ประกอบการของบุคลากรในตำแหน่งอื่นเพื่อเพิ่มศักยภาพการทำงานในองค์กร

2.2 ควรมีการศึกษาเชิงลึกกับผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อให้ได้วิธีการพัฒนาภาวะผู้นำผู้ประกอบการของผู้บริหารโรงเรียนที่น่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ตฤณเศรษฐ์ รัตน์รังสฤษฎ์. (2561). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนใน
เครือข่ายมัธยมศึกษาพัฒนาการ. สารนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประหยัด พิมพา. (2561). การศึกษาไทยในปัจจุบัน. **Academic Journal of Mahamakut Buddhist
University Roi Et Campus**. 7(1). 242-249.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. (2564). รายงานผลการดำเนินงานประจำปี
งบประมาณ พ.ศ. 2564. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
กรุงเทพมหานคร.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2558). **การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Bagheri, A., Lope Pihie, Z. A. and Krauss, S. E. (2013). Entrepreneurial leadership competencies
among Malaysian university student entrepreneurial leaders. **Asia Pacific Journal
of Education**. 33(4). 493-508.
- Bradley S. Smith. (2016). The role of leadership style in creating a great school. **SELU Research
Review Journal**. 1(1). 65-78.
- Ngigi, S., McCormick, D. and Kamau, P. (2018). Entrepreneurial leadership competencies in the
21st century: an empirical assessment. **DBA Africa Management Review**. 8(2). 1-17.
- Zijlstra, P. H. (2014). **When is entrepreneurial leadership most effective**. Behavioral,
Management and Social Sciences. University of Twente.